

OPŠTINA KOTOR

RETROSPEKTIVA IZLOŽBE SALONA PEJZAŽNE ARHITEKTURE
PEJZAŽNA ARHITEKTURA / JAVNI PROSTORI
KOTOR 18-20 APRIL 2024.

Kreativni Hab

Ministarstvo
kulture
i medija

Udruženje pejzažnih
arhitekata Srbije

ULAZ

OPŠTINA KOTOR

RETROSPEKTIVA IZLOŽBE SALONA PEJZAŽNE ARHITEKTURE
PEJZAŽNA ARHITEKTURA / JAVNI PROSTORI

Udruženje pejzažnih
arhitekata Srbije

Opština Kotor podsredstvom Sekretarijata za urbanizam, stanovanje i uređenje prostora na čelu sa sekretarkom Jelenom Franović, dipl.ing.pejz.arh., sa zadovoljstvom je prihvatila da zajedno sa Udruženjem pejzažnih arhitekata Srbije, u Kotoru organizuje Retrospektivu izložbe radova Salona pejzažne arhitekture. Na predlog Opštine Kotor, izložba je upotpunjena predavanjima eminentnih stručnjaka iz regiona na temu Pejzažna arhitektura/Javni prostori.

Zašto pejzažna arhitektura/javni prostori?

Pejzažna arhitektura kao struka koja najviše doprinosi osmišljavanju, unapređenju i očuvanju javnih gradskih prostora, prostora koji polako nestaju izgradnjom objekata. Javni prostori pripadaju svim građanima i predstavljaju mjesta različitih rekreativnih, sportskih, kulturnih i drugih aktivnosti koje ujedno podstiču društveni razvoj. Imajući sve ovo u vidu, Opština Kotor posebnu pažnju poklanja očuvanju postojećih i stvaranju novih javnih prostora, što potvrđuje činjenica da će do kraja godine realizovati izgradnju novog parka na površini od 10.642m², izgradnju nove pjece sa trgom i zelenim površinama, kao i uređenje dijela šetališta za najstariju populaciju.

Šta je Salon pejzažne arhitekture?

Salon pejzažne arhitekture u Srbiji postoji od 2005.godine, kao bijenalna međunarodna izložba radova iz oblasti pejzažne arhitekture. Do 2023. godine organizovano je deset izložbi sa pratećim događajima u Beogradu, kao i nekoliko retrospektivnih izložbi u drugim gradovima.

U okviru Salona izlažu se radovi iz oblasti pejzažne arhitekture: planovi, realizovani i nerealizovani projekti, studije, publikacije, multimedijalni radovi i studentski radovi.

U okviru Salona, međunarodni žiri dodjeljuje priznanja za najbolje radove u okviru svake kategorije, kao i Veliku nagradu Salona - Grand Prix.

Retrospektivna izložba Salona pejzažne arhitekture u Crnoj Gori obuhvata izabrane radove desetog Salona 2023. i pobjedničke radove prethodnih salona.

Posjetioци izložbe će moći da vide planerska i dizajnerska rješenja uređivanja različitih prostora, počev od širih prostora i regiona u kojima se nude planovi rješavanja problema zaštite prirode, zaštite kulturnog nasleđa, uređivanja rekreativno-turističkih područja, razvoja zelene infrastrukture, obnove zapuštenih prostora i sl, pa do oblikovnih rješenja parkova, zelenih rekreativnih prostora, uličnih prostora, trgova, urbanih džepova, kućnih vrtova, stambenih otvorenih prostora, zelenih krovova, poslovnih vrtova, malih umjetničkih intervencija na otvorenom itd. Takođe se mogu vidjeti i istraživačka razmišljanja o problemima prostornog razvoja, tipologiji predjela, kao i o vrijednovanju karaktera pejzaža i uređivanju predjela i životne sredine.

Pejzažna arhitektura je između nauke i umjetnosti, između arhitekture, ekologije i biotehnike, ona je istovremeno i planerska i dizajnerska, inženjerska i upravljačka djelatnost. Izrazita interdisciplinarnost pejzažne arhitekture je osnova na kojoj ona zajedno sa drugim srodnim strukama djeluje u uređivanju prostora. Zato je Salon otvoren za različite struke, kao i za radove iz inostranstva, jer je domaćoj javnosti, kao i novim i mladim stručnjacima, potrebno prikazati različite pristupe i trendove u Evropi i svijetu.

Osim afirmacije profesije i autora, cilj Salona je širenje pozitivnog uticaja na javnost radi unapređenja kulture uređivanja prostora, kao i zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti.

d.i.p.a. Jelena Jovanović

Jelena Jovanović je studirala Pejzažnu arhitekturu na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Stručnu praksu započela je u Erfurtu u Njemačkoj, zatim nastavila da radi u JKP „Zelenilo-Beograd“ kao projektant, 12 godina, nakon toga je otvorila sopstveni studio za pejzažnu arhitekturu. Trenutno radi kao Senior pejzažni arhitekta za konsultantsku korporaciju WSP za grad Stockholm, Švedska.

Tokom profesionalne karijere najviše je radila kao Projektant na pejzažnim projektima različitih veličina i tipova (javnih, korporativnih i privatnih) ali i kao menadžer na pripremi i implementaciji GIS strategija. Učestvovala je u izradi urbanističkih planova različitih veličina u pogledu očuvanja prirode i zaštite urbanih zelenih površina.

Član je Inženjerske komore Srbije, Udruženja pejzažnih arhitekata Srbije (UPAS), a od 2020. godine član Upravnog odbora. Ispred UPAS-a je delaget u IFLA Europe od 2023.godine.

JAVNI PROSTORI DANAS
- OSVRT NA ŠVEDSKI MODEL

Apstrakt

Gradovi su danas u velikom izazovu i polje pejzažne arhitekture u savremenim gradskim uslovima dobilo je jednu potpuno novu i proširenu konotaciju. Stvaranje različitih prostora, koji treba da ponude odgovore na sve složeniju infrastrukturu, povećanu količinu olujnih padavina, promjenu klime u evropskim gradovima, sve više odgovara novom terminu, koji se sada veoma često koristi, a to je Klimatska arhitektura. Od naše profesije se danas očekuju inovativna rješenja ne samo u estetsko i funkcionalnom smislu već i u tehničkom. Multidisciplinarnost pristupa u rješavanju gradskih prostora danas je izraženija nego ikada. Koliko se promjenila paradigma pejzažne arhitekture u odnosu na 20ti vijek, kada su najvećim dijelom i nastajale otvorene urbane gradske strukture? Gradska jezgra su postala tijesna za sve sadržaje i funkcije, koje otvoreni gradski prostori danas treba da imaju. Sveobuhvatno planiranje kao pomoć za adekvatno projektovanje gradskih prostora danas je veoma bitno.

**PROCJENA POTENCIJALA ZA
FORMIRANJE ZELENIH
KROVOVA NA JAVNIM
ADMINISTRATIVNIM
OBJEKTIMA U PODGORICI**

Mr Željka Čurović, pejzažni arhitekta i urbanista, osnovne studije je završila na odsjeku za pejzažnu arhitekturu Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, a master studije na odsjeku za urbanizam na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Profesionalnu karijeru je započela 2004. godine kao planer i projektant u oblasti pejzažne arhitekture i urbanizma i do 2015. godine radila u privatnim arhitektonskim biroima za planiranje i projektovanje, nakon čega prelazi da radi kao savjetnik u resornom ministarstvu u Direktoratu za planiranje prostora. Trenutno je načelnica Direkcije za praćenje stanja u prostoru u Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine.

Učestvovala je u izradi preko 80 planskih dokumenata, bila rukovodilac izrade velikog broja Detaljnih studija predjela i više elaborata koji se bave procjenom postojećeg stanja zelenog fonda.

Na polju prostornog planiranja i planiranja predjela najznačajniji doprinos je postigla kao rukovodilac i koordinator radnog tima za izradu prvog Priručnika o načinu planiranja predjela u Crnoj Gori i u izradi Tipologije predjela Crne Gore.

Kao konsultant za prostorno planiranje, predione i pejzažne karakteristike učestvovala je u izradi više Studija zaštite u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine Crne Gore. Takođe je učestvovala u izradi nekoliko Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, gdje je značajnije učešće ostvarila u izradi Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja za Strategiju energetike Crne Gore do 2030, kao lokalni konsultant u oblasti prostornog planiranja za REC Montenegro i COWI-Norveška. Takođe je učestvovala u izradi tematskih izvještaja za Mediteranski akcioni plan koji vodi Kancelarija Ujedinjenih nacija u Hrvatskoj, kao dio aktivnosti u sklopu izrade Plana namjene mora i primjenu Barselonske konvencije u Crnoj Gori.

Autor je velikog broja projekata uređenja terena i pejzažne arhitekture u okviru stambenih, poslovnih i javnih površina na području Crne Gore.

Objavila je do sada šest naučnih radova u oblasti pejzažne arhitekture, planiranja i tipologije predjela i tipologije ruralnih naselja. Učestvovala je na nekoliko konferencija, okruglih stolova i panel diskusija vezanih za planiranje predjela i projektovanje zelenih površina.

Bila je dio pobjedničkog tima na internacionalnom konkursu za transformaciju napuštenog Vojnog kompleksa u kreativni hub Cerovo u Bijelom Polju koji je raspisalo Ministarstvo kulture u saradnji sa UNDP-om. Tokom prethodne godine učestvovala je u izradi pilot projekta Procjena potencijala za implementaciju zelenih krovova na javnim objektima u Podgorici, koju je sprovodio NTU International. Živi i radi u Podgorici. Udata je i majka je dvoje djece.

Apstrakt

Svrha zadatka je bila procjena potencijala implementacije zelenih krovova na javnim zgradama u Podgorici kao jedne od mjera predviđene Strategijom adaptacije na klimatske promjene Glavnog grada Podgorice. Mogućnost realizacije ove hipoteze i predloga testiran je kroz pilot projekat. Nakon skrininga svih javnih objekata u Podgorici u cilju identifikacije potencijala za postavljanje zelenih krovova, urađena je prethodna analiza izvodljivosti za tri odabrana javna objekta. Analiza je obuhvatala procjenu statičke nosivosti krovova, sposobnosti krova da izdrži dodatana opterećenja, kao i sigurnost upotrebe i održavanja krova u budućnosti.

Kao što je poznato zeleni krovovi, između ostalog, smanjuju efekte tzv. toplotnih ostrva i utiču na poboljšanje izolacije zgrade, čime se smanjuju troškovi grijanja i hlađenja. Procijenjene su prednosti ozelenjavanja krovne površine za svaki izabrani objekat i kvantifikovane kroz procjenu troškova i benefita.

Analiza troškova i benefita je rađena na osnovu posebno definisane metodologije koja propisuje da se moraju izvršiti finansijske, ekonomske i socio-ekološke analize, kako bi se procijenili svi troškovi i benefiti ulaganja u izgradnju zelenih krovova na javnim zgradama. Za procjenu potencijala za poboljšanje energetske performansi i ostvarivanje ušteda, korišćeni su naučni izveštaji iz većeg broja studija.

Nakon završene analize troškova i benefita, zaključeno je da su najveći troškovi u početnoj godini ulaganja. Analiza troškova i benefita je pozitivna ako se pri procjeni isplativosti investicije uzmu u obzir koristi od produžetka vijeka trajanja krova, ublažavanje uticaja od buke i poboljšanje pejzažnih vrijednosti. Troškovi investicije u ovom slučaju bivaju vraćeni u prvoj godini ulaganja, dok smanjenje potrošnje energije i poboljšanje kvaliteta vazduha (smanjenje CO₂) daju godišnju korist. Godišnji troškovi održavanja mogu se pokriti iz koristi od smanjenja potrošnje energije.

Rezultati navedene procjene mogu se koristiti za podršku razumijevanju benefita od izgradnje zelenih krovova, što bi moglo uticati na širu primjenu na prostoru grada Podgorice, ali i za ohrabrivanje ostalih opština, projekatnata i investitora da implementiraju iste ili slične mjere.

GRADSKI PARK U BANJALUCI -
GRAND PRIX X SALONA
PEJZAŽNE ARHITEKTURE 2023

Apstrakt

Park je zamišljen kao moderan multifunkcionalni prostor za rekreaciju, kulturu, zabavu i učenje. Kreiran je za raznolike aktivnosti i interakciju sa sadržajima u njemu, ali na nepretenciozan način koji će pobuditi osjećaj slobode u dodiru sa prirodom.

Oblikovni koncept parka inspirisan je Vrbasom, Vrbanjom i pojmovima koje vezujemo za rijeku: tok, vir, talas, meandar, delta.

Pravci komunikacija formirani su tako da omoguće nesmetanu vezu između cjelina van i unutar samog parka. Ulazni plato iz urbanog dijela „uvlači“ posjetioce u park, a na njega se nadovezuje glavna šetališna staza koja formira „meandre“ u okviru kojih su funkcionalne i sadržajne cjeline parka. U blizini obale Vrbasa glavna staza se širi formirajući „deltu“ koja se nastavlja mostom preko reke povezujući park s naseljima sa desne obale. Sporedne komunikacije, poput virova naglašavaju sadržajne cjeline parka i uvlače posjetioce u sadržaje.

Čitava površina parka „talasa“ i po vertikali formirajući „procjepe“, u kojima se nalaze objekti koji imaju zelene krovove i koji poput talasa izranjaju iz terena. Neki od objekata imaju jasno definisanu namjenu, poput restorana i kafea, a pojedini prostori su višenamjenski, pa se u njima po potrebi mogu organizovati izložbe, pozorišne, muzičke ili filmske predstave, razne radionice i škole i tako dalje...

Planiranje zelenih površina podrazumjevalo je formiranje prirodnog izgleda parka uz dodatak urbanijih ambijenata oko objekata i glavne šetališne staze. Očuvanje postojećeg kvalitetnog drveća bilo je prioritet, dok je izbor novog biljnog materijala usklađen sa uslovima lokalnog staništa.

Boban Tošić je rođen 1961. godine u Pirotu. Diplomirao na Šumarskom fakultetu u Beogradu na Odseku za pejzažnu arhitekturu. Imao je čast i privilegiju da uči od mnogih uvaženih profesora među kojima su i Stevan Milinković i Vladimir Macura.

Veliki je poštovalac i ljubitelj prirode. „Naturalist“, preduzeće za projektovanje i izvođenje radova u pejzažnoj arhitekturi, osnovao je 1993. godine sa željom da se bavi poslom koji voli. Radio je na najrazličitijim poslovima, od projektovanja do izvođenja radova, od privatnih vrtova do javnih površina, i u zemlji i u inostranstvu.

Posebno mjesto u njegovim projektima zauzima voda kao dio pejzaža.

Posle 30 godina intenzivnog i kreativnog rada i dalje je entuzijasta i vjeruje da dobra vremena za pejzažnu arhitekturu tek dolaze.

d.i.p.a. Uroš Brzaković

DEČIJA IGRALIŠTA

Diplomirani inženjer pejzažne arhitekture sa bogatim iskustvom u oblasti planiranja, projektovanja, izgradnje, održavanja prostora i objekata pejzažne arhitekture i kontrolisanja dječijih igrališta.

Znanje i iskustvo sticao je angažovanjem u projektima i radu strukovnih organizacija, radnih grupa, kroz saradnju sa državnim institucijama, a posebno učešćem na stručnim seminarima i kongresima gdje je često nastupao i kao predavač.

Posvećenost prevencijama povreda i nesrećnih slučajeva, duboko poznavanje tehničkih propisa, akreditacije, sertifikacije i standardizacije opredjelili su da postane međunarodni inspektor za kontrolisanje opreme i prostora na dječijim igralištima, skejt parkovima, fitnes i sportskim terenima.

Dugi niz godina, kao trener i profesionalni sertifikovani inspektor za kontrolisanje bezbjednosti dječijih igrališta, održava obuke i kurseve za upravljanje i kontrolisanje dječijih igrališta, u Srbiji i regionu.

Obrazovanje i kompetencije:

Diplomirani inženjer pejzažne arhitekture, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu

Tehnički rukovodilac - Imenovanog tijela Ministarstva privrede za proveru usaglašenosti dječijih igrališta sa zahtevima Pravilnika o bezbjednosti dječijih igrališta, Terra-pak o.d. i franšize Nordic Playground Institute Serbia

Licenca 373 - Odgovorni projektant za pejzažno arhitektonsko uređenje slobodnih prostora,

Licenca 474 - Odgovorni izvođač radova na pejzažnom uređenju slobodnih prostora,

Sertifikovani inspektor Nordic Playground Institute Danska za proveru usaglašenosti sa zahtevima standarda:

EN 1176 Oprema i potrebna površina za dečja igrališta, EN 15312

Oprema za više sportova za koju je slobodan pristup, EN 14974 Skejt parkovi, EN 16630 Trajno instalirana oprema za fitnes na

otvorenom, EN 16899 Parkur oprema, EN 1177 Površine igrališta koje ublažavaju udara, Sertifikat Br. 037 Sertifikovani inspektor za

prostore za igru dece - The Register of Play Inspectors International (RPII) Sertifikat Br. OP2316, Non-Key Expert 2 on

Children Playground for the mission "NKE-044", 2022 g., OHSAS 45001 Lead Auditor, (Bywater Excel) Vodeći proverivač, ISO 14001

Položen stručni ispit o praktičnoj osposobljenosti za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu BZR,
Položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekata -BZR,
Položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izvođenje radova - BZR,
Stručni ispit iz oblasti zaštite od požara - ZOP, Završena obuka Trener za trenere
Predsjednik udruženja, Centar za sprečavanje nesreća, Član Nadzornog odbora Udruženje pejzažnih arhitekata Srbije - UPAS

Apstrakt

Dječije igralište jeste svaki otvoreni prostor, uključujući cjelokupno zemljište, ogradu, vegetaciju, pristupne staze, potrebne površine i opremu, namjenjen, izgrađen i opremljen s namjerom da se djeca na njemu igraju pojedinačno ili u grupama.

Prilikom planiranja lokacije prostora za igru na otvorenom, pozicija u odnosu na mikro I makro lokaciju mora biti takva da ne predstavlja dodatni rizik za život I zdravlje korisnika. Što znači da prostori za igru moraju biti smješteni izvan industrijskih zona, područja koja su izložena visokom stepenu sunčevog zračenja, na sigurnoj udaljenosti od vodenih površina (more, rijeke, jezera, potoci, bare I sl.), kao I od željezničke ili tramvajske pruge I magistralnih I autoputskih saobraćajnica.

Igrališta moraju biti planirana izvan područja pod dijelovanjem elektromagnetskog ili drugog štetnog zračenja, hemijskih, bioloških, mehaničkih ili drugih opasnosti ili štetnosti.

Prilikom projektovanja, pored propisane zakonske regulative moraju se u obzir uzeti I zahtjevi standarda EN 1176, njima se bliže definišu zahtjevi za bezbjednost same opreme.

Urbani mobilijar I dodatni elementi na prostoru za igru moraju biti postavljeni na način da su učvršćeni za temelje I da nije moguće njihovo premještanje bez demontiranja ili upotrebe posebnih alata ili uređaja.

Vegetacija na prostoru za igru ne smije predstavljati rizik za zdravlje korisnika.

Milica Nikolić
dekorantkinja u oblasti
etnologije i antropologije

UNESCO
- ODNOS PREMA
KULTURNOM PEJZAŽU

Apstrakt

UNESCO, kao vodeća međunarodna organizacija posvećena zaštiti i promociji kulturnog naslijeđa, predstavlja ključni faktor očuvanja kulturnih pejzaža širom svijeta. Ovaj rad istražuje UNESCO pristupe kulturnom pejzažu kroz prizmu očuvanja, identiteta i održivosti. Fokusirajući se na analizu različitih pristupa i strategija koje UNESCO primjenjuje u upravljanju kulturnim pejzažima, prikazaće kako ova organizacija radi na podizanju svijesti o važnosti očuvanja i održivog korištenja kulturnih pejzaža. Kroz analizu različitih primjera kulturnih pejzaža širom svijeta, rad će osvijetliti primjere kako UNESCO saraduje s lokalnim zajednicama, vladama i stručnjacima kako bi se identifikovali, zaštitili i promovisali kulturni pejzaži koji nose jedinstveni identitet i vrijednosti. Posebna pažnja posvećuje se inkluzivnom pristupu koji uključuje lokalne zajednice u proces donošenja odluka i upravljanja, osiguravajući da se kulturni pejzaži čuvaju na način koji podržava lokalne interese i potrebe. Kroz genezu pristupa UNESCO prema ovoj kompleksnoj temi, rad će se osvrnuti na potencijale međunarodnih standarda koji omogućavaju da se kulturni pejzaži koriste na način koji podržava ekološku ravnotežu, društvenu koheziju i ekonomski razvoj, dok istovremeno čuva autentičnost i kulturno naslijeđe.

Kroz sve ove elemente, ovaj rad naglašava važnost holističkog pristupa UNESCO prema kulturnom pejzažu, koji prepoznaje kompleksnu povezanost između prirodne sredine, kulturnog naslijeđa i društvenih dinamika. Kroz primjere najbolje prakse i kritičku analizu, prikazaće ključne izazove i mogućnosti u radu na očuvanju i promociji kulturnih pejzaža, te dati i preporuke za dalje unapređenje implementacije standarda koje definiše ova organizacija.

Milica Nikolić je stručnjakinja iz oblasti kulture i rodne ravnopravnosti, doktorantkinja u oblasti etnologije i antropologije.

Autorka je više naučnih i stručnih radova, objavljivanih u domaćim i međunarodnim časopisima iz oblasti humanističkih nauka. Učestvuje na konferencijama u Crnoj Gori i inostranstvu, a njenu istraživačku pažnju zaokupljaju teme iz oblasti identiteta, odnosa pojedinca i zajednice, interpretacije naslijeđa, feminizma, isl.

Učestvovala je i koordinirala različite projekte i politike iz oblasti kulture, poput nacionalnog programa razvoja kulture, izrade nominacionih dosijea za upis kulturnih dobara na UNESCO listu, cjelokupne koordinacije procesa upisa Bokeljske mornarice na UNESCO Reprezentativnu listu, kao i mnoge druge procese.

Saradnica je u nastavi na Univerzitetu Donja Gorica u okviru nastavnog programa za Antropologiju.

ARHITEKTURA I PRIRODA - PRIMJERI LOKALNE PRAKSE

Prof. dr. Veljko Radulović, dia Redovni je profesor Arhitektonskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, i osnivač arhitektonske prakse Studio GRAD iz Podgorice. Koautor je velikog broja realizovanih i nagrađenih projekata. Izdvajaju se četiri nominacije za Mies Van der Rohe nagradu - za realizacije različitih žanrova i razmjera, zatim drugi plasman projekta Crnogorske akademija nauka i umjetnosti na svjetskoj CEMEX Building Award, te priznanje Beogradskog salona arhitekture za realizovano djelo. Sa autoskom grupom Studio GRAD osvojio je Grand prix Prvog crnogorskog salona arhitekture, kao i nagradu za realizovano djelo na drugom salonu. Učesnik je mnogih arhitektonsko urbanističkih konkursa i laureat njihovih nagrada i priznanja. Autor je više naučnih radova i poglavlja u međunarodno referentnim naučnim i stručnim časopisima i monografijama. Obavljao je funkcije člana upravnog odbora Inženjerske komore Crne Gore, i člana Odbora za arhitekturu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Član je nacionalne komisije za UNESCO, Akademije inženjerskih nauka i strukovnih udruženja.

Apstrakt

Odnos između čovjeka i prirode je fenomenološko pitanje arhitektonske prakse od njenog nastanka. U njemu su sadržane sve nedomice, dileme, modeli i polazišta arhitektonskih diskursa tokom vremena. Ovo je i jedna od pritoka teoretskih postavki teme konteksta u kome nastaje arhitektura, i kao takva predstavlja inspirativno istraživačko i stručno polje djelovanja. Predavanje će dodatno osvijetliti ovu vječitu temu odnosa čovjeka i prirode u kojoj egzistira.

Niz primjera lokalne prakse projektne kuće Studio GRAD će ilustrovati moguće odnose arhitektonskih sklopova i prirodnog konteksta, te raznovrsne uloge pejzažne arhitekture u stvaranju poželjnog ambijentalnog karaktera. Potvrdiće neodvojivost arhitekture i prirode, te afirmisati prakse koje podržavaju ovu tezu.

'TKO ZNA'

Apstrakt

Na stvarnost i sadašnjost Crne Gore potrebno je gledati kao na potencijal. Mapirati prostore koji su interesantni za revitalizovanje u duhu ekološke države, od Primorja do Sjevera, i dati vizije razvoja. To je početna tačka za ispoljavanje izvanrednosti i mogućnosti prostora Crne Gore.

Srđan Tadić, rođen 1974. godine u Nikšiću, u Crnoj Gori.

Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Pripada, probitno četvoročlanom, arhitektonskom timu – iz kog kasnije nastaje studio RE-ACT, sa kojim i dalje povremeno radi. Paralelno je osnovao studio za arhitekturu Foka & Bumbar u Nikšiću.

Radio je u nastavi na Arhitektonskim fakultetima na Univerzitetu u Beogradu i na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Podgorici.

Dragoceno iskustvo je stekao kroz rad u studiju SANAA (Kazuyo Sejima + Ryue Nishizawa) u Tokiju.

Prepoznat je i pozvan od arhitektonskog studija OMA (Rem Koolhaas), kao crnogorski arhitekta mlađe generacije, za podršku realizaciji projekta MACOC – Marina Abramović na Cetinju (stara fabrika OBOD).

Za samostalni i timski rad dobitnik je brojnih nagrada i priznanja na domaćim i međunarodnim konkursima. Dobitnik je i više međunarodnih nagrada za izvedene objekte.

Studio Synthesis architecture & design, Podgorica
Naučni Institut PANARCHY 11 – Research for Resilience, Podgorica
Dr Sonja Radovic Jelovac, interdisciplinarni arhitekta, doktor nauka iz ekološkog projektovanja i planiranja na Univerzitetu “La Sapienza” u Rimu. Bavi se istraživanjima iz oblasti rezilijentnog urbanog dizajna i ekološkog urbanizma. Transdisciplinarni pristup primjenjuje kroz različite istraživačke projekte u arhitektonskom birou Studio Synthesis architecture & design, gdje je osnivač i vodeći arhitekta od 2007. god. i u Naučnom Institutu Panarchy 11-Research for Resilience, od 2019.god.

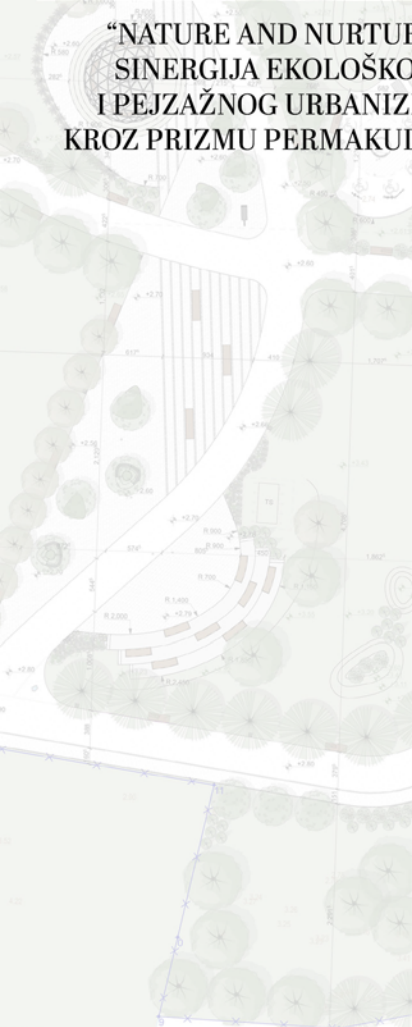
Osnovne studije arhitekture završila je na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu (1998).

Dobitnica je stipendije za Magistarske studije Univerziteta “La Sapienza” u Rimu na Arhitektonskom fakultetu Ludovico Quaroni gdje je magistrirala na katedri za „Planiranje, uređenje i rekvalifikaciju urbanih prostora zemalja u razvoju“ (2005). Dobitnica je internacionalne stipendije za doktorske studije Univerziteta „La Sapienza” u Rimu gdje je doktorirala sa tezom „Projective” Resilience assessment for water sensitive adaptive urban design” (2015).

Kustoskinja je za Crnu Goru na 16. Bijenalu arhitekture u Veneciji 2018. godine i konceptor teme „Emerging resilience. Reimagining voids through sharing values“. Komesarka je Balkanskog arhitektonskog Bijenala, BAB 2019, BAB 2019, BAB 2023. Nominovana je za Mies Van Der Rohe Nagradu za Arhitekturu za 2022. i 2024. god. Za objekat “Chalet Jelovac” dobitnik je nagrade Architecture MasterPrize u kategoriji Architectural Design, Residential Architecture (Gungehajm muzej, Bilbao) i German Design Award Winner, zatim posebnog priznanja na konferenciji S.ARCH u Hong Kongu, CEMEX Building Award, Loop Design Award, BigSEE Award i drugih značajnih priznanja i nagrada na salonima arhitekture i urbanizma u regionu. Suosnivačica je Ženskog arhitektonskog društva “ŽAD” u Beogradu i članica žirija brojnih konkursa u regionu (Expo Milano 2015, Expo Dubai 2021, Expo Osaka 2025).

Sonja Radovic Jelovac
sonja@studiosynthesis.me
www.studiosynthesis.me

“NATURE AND NURTURE”
SINERGIJA EKOLOŠKOG
I PEJZAŽNOG URBANIZMA
KROZ PRIZMU PERMAKULTURE

“NATURE AND NURTURE”

SINERGIJA EKOLOŠKOG I PEJZAŽNOG URBANIZMA KROZ PRIZMU PERMAKULTURE

Naučni Institut PANARCHY II – Research for Resilience, Podgorica

u saradnji sa: STUDIO SYNTHESIS architecture & design, Podgorica

Rukovoditeljka istraživačko-projektog tima: Dr Sonja Radović Jelovac, dipl.inž.arh.

Istraživačko projektini tim: Mr Vuk Marković, dipl.inž.pej.arh., Nadja Goranović, dipl.inž.pej.arh., Marko Jović, dipl.inž.pej.arh., Dragana Mihić Tešanović dipl.inž.arh, mr Boris Elek, dipl.inž. arh., Dragana Šćepanović, biolog

Apstrakt

Ključne riječi: ekološki urbanizam, pejzažni urbanizam, premakultura, održivost, organska hrana, agro-turizam

Istraživački projekat "Nature&Nurture" predstavlja inovativan pristup sinergiji ekološkog i pejzažnog urbanizma, oslanjajući se na principe permakulture kao osnov za kreiranje održivih poljoprivrednih praksi. Koncept permakulture, ili "permanente poljoprivrede", usmjeren je ka dizajnu koji je u skladu s prirodom, promovise održivost i podržava proizvodnju organske hrane.

Lokacija za realizaciju master plana nalazi se u blizini sela Beška, Opština Inđija, pozicionirana između Beograda i Novog Sada. Prostor obuhvata površinu od oko 50 hektara, a je zamišljen kao agro-turistički kompleks koji integriše prirodne resurse lokacije - kanale i šumovita prirodna ostrva - obogaćujući ih predloženim programom.

Ovaj master plan ima za cilj da formira multifunkcionalni prostor koji nije samo centar za proizvodnju organske hrane, već mjesto zabavnih i edukativnih aktivnosti, čime se podstiče agro-turizam. Konceptualizovan kao nezavisan i samoodrživ kompleks, "Nature&Nurture" se oslanja na prirodne resurse, teži stvaranju harmonije između prirode i čovjekove intervencije, istražujući kako sinergija ekoloških i pejzažnih principa može doprinijeti rezilijentnom i održivom razvoju.

“From its origins, landscape urbanism aspires to build an understanding of urbanism in which the ecological forces and flows that support urbanism is considered as part of the city as opposed to external to it.” Charles Waldheim

PREGLEDNA TABELA SALONA PEJZAŽNE ARHITEKTURE U SRBIJI (2005-2023)

SALON - GODINA I MESTO ODRŽAVANJA	UKUPNO RADOVA		VRSTE IZLOŽENIH RADOVA						NAGRADE	INOSTRANI UČESNICI	
	Prijavljeno	Izloženo	PLANOVI	PROJEKTI	STUDIJE ISTRAŽIVANJA	PUBLIKACIJE	MULTIMEDIJA	STUDENTSKI RADOVI		Učesnici - inostrane zemlje	Broj izloženih radova iz inostranstva
2005. Galerija NIS Jugopetrol	74	42	4	27	2	1	-	8	7	(1) BIH	8
2007. Galerija muzeja "25 maj"	107	78	6	35	12	6	-	19	9	(3) Slovenija Italija BIH	22
2009. Galerija "Ikar" Doma vazduhoplovstva u Zemunu	103	70	1	30	7	3	-	29	11	(9) Slovenija, Grčka, Hrvatska, Crna Gora, Holandija, Španija, Irska, Mađarska, Južnoafrička republika	21
2011. Galerija nauke i tehnike SANU	85	50	4	24	4	-	1	17	12	(7) Španija, Italija, Maroko, Holandija, Hrvatska, Grčka, Austrija	14
2013. Galerija nauke i tehnike SANU	64	39	3	15	3	1	-	17	6	(5) Italija, Španija, Slovenija, Austrija, Grčka	11
2015. Galerija nauke i tehnike SANU	73	61	2	37	5	-	1	16	9	(9) Slovenija, Hrvatska, Italija, Bugarska, Grčka, Španija, Belgija, Holandija, Nigerija	28
2017. Galerija nauke i tehnike SANU	69	56	1	28	6	1	2	18	10	(14) Španija, Hrvatska, Grčka, Južna Koreja, Slovenija, Holandija, Austrija, Bugarska, Velika Britanija, Indija, Italija, Kina, BiH, Crna Gora	30
2019. Galerija nauke i tehnike SANU	83	72	3	27	3	2	3	34	17	(17) Španija, Hrvatska, Grčka, Ujedinjeni arapski emirati, Slovenija, Belgija, Ukrajina, Poljska, Rumunija, Brazil, Turska, Indija, Italija, Kina, BiH, Crna Gora, Bolivija	38
2021. Galerija nauke i tehnike SANU	75	71	7	26	6	1	-	31	13	(11) Grčka, Hrvatska, Italija, Slovenija, Španija, Litvanija, Crna Gora, Meksiko, Kipar, Brazil, Poljska	25
2023. Galerija nauke i tehnike SANU	44	41	1	13	7	-	-	20	8	(5) Grčka, Kanada, Bosna i Hercegovina, Velika Britanija, Crna Gora	6
UKUPNO:	777	580	32	262	55	15	7	209	102	(31 zemlja) Slovenija, Španija, Grčka, Hrvatska, Italija, Holandija, Irska, Austrija, Crna Gora, Mađarska, Bugarska, BiH, Belgija, Južnoafrička republika, Maroko, Nigerija, Južna Koreja, Kina, Indija, Ujedinjeni arapski emirati, Turska, Rumunija, Kipar, Brazil, Bolivija, Ukrajina, Poljska, Meksiko, Litvanija, Velika Britanija, Kanada	203
	UKUPNO RADOVA		VRSTE IZLOŽENIH RADOVA						NAGRADE	INOSTRANI UČESNICI	

OPŠTINA KOTOR

KOTOR, 2024.